

למרות הכתחותיו המרגיעות של לוי אשכול, צפויים זעזועים קשים ביותר למשק הישראלי. הם יתבטאו בעיקר בשלושה מישורים: עליה הדרגתית תלוזה של המחירים, זעזועי שער המורים ועליה ניכרת בשיעור האבטלה.

עליית המחירים תיגרם, בעיקר, עליית הסיבות הבאות: (א) האוצר לא יוריד את ההיסטוריה והמכס בשיעור השונה לעליית מחיר הדולר של הייבוא. (ב) למימון ייבוא חומרי-גלם במחירים החדשים יהיו דרושים סכומים גדולים להון חוזר, שאינו מצוי בידי התעשיינים והסוחרים וגם לא בידי הבנקים. על כן יצטרכו ללוות סכומים אלה בשוק השחור, בריבית קצוצה. (ג) עליית השכר הבלתי נמנעת תגדיל את הוצאות הייצור.

זעזועי שכר יטיעו את חותמם על החרשים הקרובים. אף כי קיימת נכונות מסוימת להעלות במקצת את שכר הפועלים מחוץ להסדר תוספת היוקר (שתיכנס לתוקפה רק בעוד חמישה חודשים לפי ההסכם הקיים), ועל כך כבר דן פנחס ספיר עם התאחדות-בעלי-התעשייה בישיבות סדירות. ברור שעליה זו, אפילו תתבצע, לא תדיק את העליה הגדולה במחירים ובמשכנתאות הצמודות, דבר שיוליד התמרמרות כללית. מצב זה יתן למפלגות השמאל, מקיי ומפ"ם, את האפשרות לארגן הפגנות פועלים, שיפעילו לחץ גובר והולך על אנשי מפא"י בהסתדרות. תחת לחץ זה יעלה השכר בהדרגה, אך מבלי להדביק בשום שלב את ההתיקרות האמיתית.

פחות ברור המצב לגבי האבטלה. אם תגשים הממשלה את מדיניותה, יביא הדבר בהכרח לאבטלה ניכרת מאוד, בעיקר באזורי-פיתוח ובישובי-עולים. נגד אפשרות זו תקום צעקה גדולה, בעיקר בתוך מפא"י עצמה. וקרוב לוודאי שהדבר יביא להמשך התמיכה במפעלים כושלים רבים, בהטוואה זו או אחרת. במקרה זה, תהיה האבטלה מוגבלת.

סערה מיוחדת עומדת לפרוץ סביב מענת הפקטור הפרטי שי ביצוע המדיניות החדשה יפלה לטובת את הפקטור ההסתדרותי.

באמצעים שונים, כגון דילוג על שלב המחיר הסיטונאי בייבוא, הצליח הפקטור ההסתדרותי להמנע מתשלום היטלים ומיסי יתר גם בעבר.

מצוקת החקלאים תגבר בהכרח.

לא זה בלבד שהחקלאות משועבדת במידה רבה להלוואות הצמודות לדולר, הרי עליית המחירים הצפויה בשטחים אחרים, תביא בעקבותיה לעליית הוצאות הייצור החקלאי. אולם החקלאים, שתוצרתם כבר הייתה יקרה ביותר (עד פי שלוש בארבע ממחירי השוק העולמי), אינם מעזים להעלות את המחיר עוד יותר, מחשש של צמצום הביקוש. יתר על כן, הממשלה תפעיל לחץ עצום למניעת עליית מחירי התוצרת החקלאית, אשר תשי

פיע במישורין על מדד יוקר-המחיה ועל רמת השכר, אולם כבר עתה ברור שלא יהיה מנוס מפגיעות חמורות בהקלאות. אחת התוצאות הראשונות: חיסול מספר יישובי ער

לים חקלאיים שלא הצליחו לשאת את עצמם. בעיקר יתמוטטו יישובי פרודור ירושלים.

אחד הענפים עליו מאיימת סכנת חיסול מוחלט אם לא יקבל מוכסידיה מיוחדת, הוא ענף הדייג, בן טיפוחיו של משה דיין. רוב הדייג במים עמוקים, הנעשה בים הפתוח, מבוסס על תחשיבים במטבע זר. עליית הוצאות הייצור תמנע מהענף כל אפשרות קיום.

למרות שהעיריות תהיינה נתונות במצוקה כלכלית רבה, עקב הלוואות המיליונים צמודות הדולר שלהן, יתכן שתצלחנה להימנע מהעלאת מיסיהן בשנה זו, במידה שיעלה בידן להשיג הלוואות חדשות שתרחקנה את הקץ.

כל ההשפעות הנוגדות האלה יוצרות תמונה מעורפלת מאוד, ואין לדעת ברגע זה כיצד יתגבש המצב החדש. אולם קרוב לוודאי כי תהיה סגמה אינפלציונית חזקה, וכי לא יחול שינוי מהותי במבנה המשק הישראלי. תהליך אינפלציוני זה היה צפוי מראש. אולם בעוד שבמצב הקודם לפחות לא היה שום סיכוי לקבלת הלוואות ומענקים, הובטח לאוצר הישראלי שבמדיה שיבועו שינויים בשער המטבע, ובעקבותיהם תחול אינפלציה, תוכל ישראל לקבל הלוואות מקרנות בינלאומיות לשם התגברות על מצוקתה.

מפ"ם עשויה לדרוש מן הגוש הקומוניסטי את הריחב בליטציה הגמורה של מרדכי אורן. העילה לכך תהיה מאסרו של האישי שהאשים בשעתו את רודולף סלאנסקי, המנהיג הצ'כי הקומוניסטי, שהוצא להורג ושיטוהר עתה בעקבות מטע זהאיסטאלינציה. משפט מרדכי אורן, עסקן מפ"ם וחבר משק מזרע, היה חלק מן ההכנות לביום האשמה נגד סלאנסקי.

שכית-ישבת של אנשירור, סטודנטים ואמנים, כנומה ההפגנות רמות הפירסום של הלורד ברטראנד ראפל נגד החי מוש האטומי, תיערך בישראל למען ביטול המימשלה-הצבאי, כיום בו תתכנס הכנסת לדון בהצעות ביטול. השביתה תתקיים ליד הכנסת, אך המארגנים ישתדלו למנוע מענה של שימוש בכוח נגד הי מחוקקים.

חבריהכנסת הערבי שיצביע בעד ביטול המימשלה-הצבאי הוא אליאס נחלה מכפר ראמה, נציג סיעת קידמה ופיתוח, הקשורה במפא"י. עד כה עומד נחלה, היושב זו הפעם הראשונה בכנסת, נגד לחץ מפא"י, התובעת ממנו לשנות את עמדתו. לעומת זאת מפעילים מתנגדי המימשל לחץ עצום על הח"כים הערבים, עד כדי איום בהחרם מוחלט וביניו ברחוב הערבי. כרגע הובטח למפא"י רק קולו של הח"כ הדרוזי.

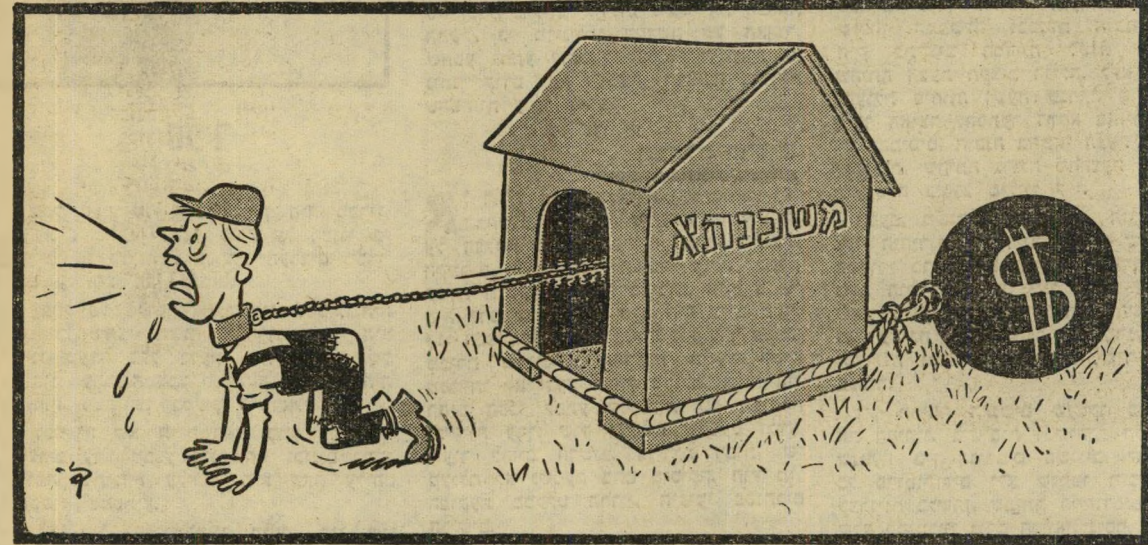
חברי התעדה: יגאל אלון ולוי אשכול מצד אחד וגיורא יוספטל, שרשר חתימה מידית על הצהימ, יחד עם שר המשפטים דב יוסף, מצד שני. בינתיים קיים יגאל אלון פגישה שנייה עם המהנדסים. הפעם באו לפגישה כל אנשי מפא"י, עם מוזכר הסתדרות המהנדסים ל- שעבר וידידו של ציינבאטם כאלה על מס' בלאס, בראשם; כשהם נועמים על עמדת הממשלה בשאלת הריתוק.

אני מהנדס סוג א' א' א' פלוס, רתח שמחה בלאס, ובכל זאת כאשר בני מתחתן אין לי פרוטה אחת לתת לו! אך יגאל אלון כבש בפעם נוספת את לב המשתתפים בקסם אישיותו. סיפר אחד מחברי המוזכרות שנוכח במקום: "הוא התחיל לספר לנו ציינבאטם כאלה על מס' חששכנו ממש על הארץ. אחר-כך הכל כבר היה ברור טובה ויגאל הציע שהוא יהיה הבורר בינינו לבין הממשלה." כיוון שיעד שאנשי מפא"י בממשלה לא יסכימו לבוררות יחיד שלו, הציע יחד עמו את מוזכר ההסתדרות אהרון בקר. מפא"י המוצהת. אולם בקר הוא שחיבל סופית במאמצי התיווך. אנשי מפא"י בממשלה חששו שאלון יטול לעצמו את

(המשך מעמוד 4) ממ אנשי מפא"י את כתר המנצחים בכל מקרה, השאירו בצל את שרה-העבודה יגאל אלון, שעשה יותר מכל שר אחר בממשלה לחיסול השביתה, השתיקו את חלקו בעזרת שורת אינטריגות מכוערות. אך שרה-העבודה לא היה זקוק להכרתה הרשמית של ההסתדרות ושל החלק המפא"י בתוכה, ששת אלפי המהנדסים ידעו את חלקו האמיתי בפרשה.

פגישה במלון. דוקא אנשי מפא"י בהסתדרות המהנדסים ניסו לקשור את הקשרים הראשונים עם שרה-העבודה. זה היה לאחר שבועיים של שביתה, כאשר שרי הממשלה ואנשי ההסתדרות סרבו לשבת עם נציגי השובתים אל שולחן אחד, ואלה היו משוכנעים בכשלונו השביתה והיו מרוכזים לחלוטין.

"אותה שעה", סיפר אחד מאנשי מוזכר רות סיעת מפא"י בין המהנדסים, פנו שניים מחברינו לעתונאי מרחב, אמנון דרוו, וביקשו ממנו לפנות ליגאל אלון, כדי שיתווך בינינו לבין הממשלה." שרה-העבודה אירח באותו יום את מר- טין קינגסלי (60), לבן השער, עורך ה- שבועון הבריטי ניו-טייטסטון וגאם לפני

למה אתה נובח?

כתר מחסל השביתה. סיכלו את כל נסיוני נותיו להגיע לפשרה בהתנגדות לכל הצעה מעשית ובלחץ כבד והולך של יוספטל על אלון להפעיל את צחי הריתוק.

גם בקר התנגד לכל הצעת פשרה ואנשי מפא"י פעלו מהעורף, ברגע האחרון הם הצליחו להוציא לגמרי את שרה-העבודה מן התמונה, כאשר החלו להפעיל לחץ כבד על מהנדסי מפא"י לחתימת הסכם בכל מחיר. איש מאנשי הממשלה לא יכול היה לפי עול מאחורי גבו של שר העבודה. לכן גייסו לו לשם כך את ראובן שרי ואת המנהל הכללי של משרד האוצר, יעקב ארנון.

למרות היותם נציגיה של סיעת מיעוט בין המהנדסים, חתמו אנשי מפא"י על הסכם עם השניים, העבירו את המסמך ל- ידיעתו של לוי אשכול, מעל לראשו של שרה-העבודה. אשכול כממונה על ארנון חתם על המיסמך ואנשי מפא"י העבירו אותו למרכז המהנדסים, בצירוף אולטימטום: "או שאתם, הרוב, חותמים עלינו, או שאנחנו חוזרים לעבודה ויהי מה!"

אולטימטום זה, בצירוף הודעת הפיחות שבאה ביום שיש האחרון, שברו סופית את הרוח המלחמתית של המהנדסים ובתחילת השבוע הם חתמו על המיסמך המסיים את השביתה שנמשכה 32 ימים.

בעוד חמש שנים. במבט ראשון נראה כאילו נחלו המהנדסים נצחון גדול בחישוב גם, בלי להביא בחשבון את חי- שובי הזמן השונים, קיבלו המהנדסים תר- ספת יותר גדולה מו שההסתדרות הסכימה להעניק להם בתחילה. אך בעזרת חישובים שונים, הנועדים להוציא את שרה-האוצר מסכנת תשלום התוספת, יקבלו המהנדסים הראשונים את התוספת שמעל להצעת זו הסתדרות המקורית רק בעוד שנה, וגם אז יוכה בה רק חלק קטן של המהנדסים. רק בעוד חמש שנים יקבל אהרון המהנ- דסים את התוספת אותה השיגו כל הי מהנדסים בשביתה בת חודש ימים.

כן באסיפה פומבית באחת ממושבות ה- שרון. במקום האסיפה עצמה לא היה טלפון ומחפשי השר טילפנו לסניף מפא"י המקומי, ביקשו להודיע לו על חיפושיהם. כעבור רבע שעה היה השר עצמו על הקו, שאל מה העניין. כששמע אלון את דברי ה- מהנדסים הוא הסכים להיפגש עם המנהיג דסים במלון זן בתל-אביב, מיד לאחר ה- אסיפה.

יגאל, בעל קסם-אישי והליכות השובות לב כל הנמצאים במחיצתו, כבש תוך דקות ספורות אף את ליבם של המהנדסים ש- חיכו לו במלון, פתח אתם בשיתה על ימי הפלמ"ח והביא להרפיית המתח בין המהנדסים השובתים לשר הנכבד. הם החלו לקרוא לו "יגאל" והוא כיבד אותם בכוסית משקה. בלב טוב ומתוך נכונות הדדית, רשמו שני הצדדים מספר דברים מוסכמים על פי-סתייך ונפרדו. סיפר אחד מאנשי מפא"י שהשתתפו בפגישה: "הוא אמר לנו שעם הגייר הזה יותר קל לו ללכת לישון!"

למחרת היום הודיע אלון על הסכמתו לתחן בין המהנדסים לממשלה. פרוצה לחתונה. אך אנשי מפא"י לא היו מוכנים להשאיר את כתר התיוך ו- הצלחת המשאומתן בידי איש אחדות העבודה. עוד באותו יום עלה לפתע שר העבודה, גיורא יוספטל, את שאלת הריתוק, ודרש משרה-העבודה לחתום על צחי הריתוק למהנדסים.

אלון, איש קבוצ גינוסר, לא היה מוכן לפעול לשבירת השביתה בצורה כל כך אני- טיפועלית, בא לשיבת מרכז המהנדסים, ניסה לשכנעם לבוא לקראת הממשלה ול- הקל את תפקידו כמתוך עליידי הסכמתם לשחרר את המהנדסים שדרש יוספטל ל- שיכון ולחשמל. באותו זמן עצמו הצליח אלון בתוך הממשלה להסיר מעליו את חו- בת החתימה הבלעדית על צחי הריתוק, הביא למינוי חודש שתחילת על החתימה.